

Namn, titel, telefon

2015-08-11

RÖG-XX

Samuel Andersson, Brandingenjör

010-4804012

Information till allmänheten avseende Yara AB, enligt 14 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Upprättad 2015-09-29 av Räddningstjänsten Östra Götaland

Innehåll

Bakgrund	3
Kontaktuppgifter	3
Verksamhet och farliga ämnen.....	3
Risker vid verksamheten på Yara Sweden AB.....	4
Varning till allmänheten vid olycka på Yara Sweden AB.....	4
Räddningstjänsten Östra Götalands plan för räddningsinsatser på Yara Sweden AB	6
Tillsynsmyndigheternas arbete med att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckor på Yara Sweden AB	6
Ytterligare information	7

Bakgrund

Yara AB (nedan enbart kallat Yara) bedriver sådan verksamhet att de omfattas av Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, den så kallade Sevesolagstiftningen. I denna lagstiftning finns det två kravnivåer, beroende på vilken mängd kemikalier som hanteras, men i båda finns det krav gällande att delge allmänheten information om risker i verksamheten och hur dessa hanteras. Yara omfattas av den högre kravnivån.

Kontaktuppgifter

Yara AB

Kommendantvägen 12, Norrköping

Tel: 011 – 28 51 00

Kontaktperson: Bertil Wilhelmsson, HMS-ansvarig

Yaras lokalisering på Kommendantvägen i Norrköping

Verksamhet och farliga ämnen

Yara AB är ett växtnärings- och kemiföretag med en terminal på Kommendantvägen i Norrköping. På terminalen i Norrköping kommer växtnäringsprodukter in med fartyg. Yara lagrar sedan produkterna i bulklager och emballerar produkterna i storsäckar för distribution till kunder.

Yara omfattas av Sevesolagstiftningens högre kravnivå på grund av att deras lagring av Sevesoklassade växtnäringsprodukter överstiger 10 000 ton.

Ammoniumnitrat

Ammoniumnitrat ingår som en viktig beståndsdel i Yara's växtnäringsprodukter. Ammoniumnitrat är oxiderande, det vill säga det är brandunderstödjande och om det blir involverat i en brand kommer brandens intensitet att öka. Ammoniumnitrat kan ge explosionsartade brandförlopp eller våldsamma reaktioner tillsammans med något annat bränsle (exempelvis diesel), eller själva sönderfalla om de hettas upp. Vid upphettning i samband med en brand i instängda förhållanden kan det uppstå en tryckökning som i vissa extrema fall kan leda till explosion.

Vid upphettning t.ex i samband med brand kan ammoniumnitrat sönderfalla och bilda nitrösa gaser som är giftiga och frätande vid inandning eller hudkontakt.

Risker vid verksamheten på Yara

Yara har analyserat riskerna vid terminalen i Norrköping och funnit att en **brand** i ett bulklager kan medföra att nitrösa gaser (kväveoxider), som är giftiga och frätande, sprids utanför terminalområdet. Sannolikheten för en sådan brand bedöms som liten eftersom produkten inte brinner av sig själv, samt att Yara har genomfört säkerhetshöjande åtgärder inom terminalen. Det krävs således att något annat material brinner och upphettar produkten. Direkt livshotande koncentrationer av nitrösa gaser skulle kunna uppstå inom 300 meter från branden vilket innebär terminalområdet och en angränsande godsterminalbyggnad. Lägre koncentrationer som inte ger några bestående skador men som kan upplevas som besvärande kan uppstå på längre avstånd. Särskilt astmatiker och andra personer med känsliga luftvägar är utsatta vid en sådan händelse.

De växtnäringsprodukter som hanteras på Yara terminal kan, om de upphettas vid en brand, avge mycket giftiga gaser, bl.a. kväveoxider även kallat nitrösa gaser. Dessa gaser är gula eller rödbruna till färgen och har en skarp och stickande lukt. Inandning av dessa nitrösa gaser kan medföra irritation, hosta och andnöd samt orsaka lungödem.

En fuktad trasa att andas genom ger visst skydd eftersom vattnet i trasan tar upp gaserna.

Personer i närområdet bör lämna området eller söka skydd inomhus med stängda fönster och avstängd ventilation.

Varning till allmänheten vid olycka på Yara Sweden AB

Vid en händelse på Yara varnas allmänheten och informeras vid situationer som kan innebära fara för liv. För detta ändamål finns varnings- och informationssystemet "Viktigt meddelande till allmänheten" (VMA). Systemet består dels av sirener för utomhusvarning och dels av meddelande i radio och TV. Systemet är till för att snabbt kunna nå ett stort antal människor i ett eventuellt riskområde.

Sirenerna ljuder i 7 sekunder och är tysta i 14 sekunder. Detta skall pågå minst 2 minuter.

När du hör signalen gör följande;

- Gå inomhus.
- Stäng dörrar, fönster och ventilation.
- Lyssna på radio och TV.

Så snart som möjligt efter att sirenerna har utlösts ska ett varningsmeddelande gå ut i radio och TV. Meddelandet ska upprepas inom fem minuter och sänds alltid i samtliga radio- och TV-kanaler, som omfattas av systemet. Meddelandet ska innehålla följande information:

- vad som hänt
- vad som utgör det akuta hotet mot liv, hälsa och miljö
- anvisningar om vad människor ska göra för att skydda sig
- vad allmänheten kan göra för att eventuellt underlätta räddningsarbetet

Om du hamnar i rök eller gasmoln;

Rök och gas kan ha starkt stickande lukt som kan ge sveda i ögon och näsa samt ge irritation i halsen och hosta.

- Tänk på vindriktningen! Sök dig bort från olyckan.
- Gå från vindriktningen.
- Du kan göra ett tillfälligt "flyktfilter" genom att andas genom en fuktad trasa.

När faran upphört ska signalen "faran över" sändas: en 30 sekunder lång, sammanhängande signal. Sirenerna för utomhusvarning provas första helgfria måndagen i mars, juni, september och december klockan 15.00.

Räddningstjänsten Östra Götaland har möjlighet att utlösa VMA både från skadeplatsen och från Räddningscentralen på station Lambohov, Linköping. Dessutom har vissa verksamheter fått tillstånd att själva utlösa VMA för att snabbt kunna varna allmänheten i omgivningen. Yara har inte denna möjlighet och kommer vid behov samverka med Räddningstjänsten Östra Götaland som utlöser VMA och ansvarar för att information går ut i radio och TV.

Räddningstjänsten Östra Götalands plan för räddningsinsatser på Yara Sweden AB

För att kunna ingripa vid olyckor som hotar människors liv och hälsa, egendom och miljö finns totalt 16 räddningsstationer i Räddningstjänsten Östra Götaland, organiserade inom fem kommuner. Av våra dessa är fyra heltidsbemannade, två i Linköping och två i Norrköping. Det finns alltid minst 60 utryckande brandmän och 16 befäl i jour och beredskap. För ledning, samordning och samverkan finns dessutom befäl och operatör för inre ledning, en insatschef och en räddningschef i beredskap.

För olyckor som kan inträffa på Yara har Räddningstjänsten Östra Götaland insatsplaner med information om anläggningen och annat förberett ledningsstöd. Insatsplanerna syftar till att underlätta för räddningspersonalen att begränsa följderna av en olycka och att varna och skydda allmänheten.

Vid en spridning av giftiga nitrösa gaser till följd av brand på Yara kommer Räddningstjänsten i första hand att rädda personer i omedelbar fara, därefter begränsa skadan och omgivningspåverkan. Detta kommer att ske genom att utrymma personer i riskområdet, utföra livräddande personsanering på människor som varit utsatta för höga koncentrationer skadliga ämnen, utföra akut sjukvård och genom att varna personer i hotade områden. Prioriteringar och beslut fattas utifrån förutsättningarna givna vid den aktuella händelsen och syftar till att avhjälpa skador på liv, hälsa och miljö för att begränsa påverkan och normalisera situationen. Räddningstjänsten kommer att kyla med stora mängder vatten för att få ner temperaturen och minska bildandet av nitrösa gaser, samtidigt som spridningen av förorenat släckvatten kommer att försöka begränsas. Räddningstjänsten Östra Götaland har utrustning och kompetens för att arbeta i miljöer med mycket höga koncentrationer av giftiga och frätande ämnen. Speciell utrustning finns även för sanering av skadade personer.

Utöver de lokala och regionala samverkansparter som finns har Räddningstjänsten Östra Götaland tillgång till ett nationellt kontaktnät av expertis inom en rad områden som förmedlas genom Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB). Genom MSB kan vi också hjälp få med bedömningar och rekvirering av statliga resurser.

Tillsynsmyndigheternas arbete med att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckor på Yara Sweden AB

I verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningens högre kravnivå ställs långtgående krav på det interna säkerhetsarbetet. Detta medför att Räddningstjänsten Östra Götalands kontakter med dessa verksamheter bygger på ett nära samarbete.

Tillsyn

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) är central samordnande myndighet för Sevesoregelverket och tillsynen utförs av Länsstyrelsen. I tillsynen deltar företrädare för kommunens miljö- och hälsoskyddskontor och räddningstjänsten. För information om den senast utförda tillsynen eller planerade tillsyner på Yara, se Länsstyrelsens webbsida www.lansstyrelsen.se/ostergotland eller kontakta dem på 010-223 50 00.

Utöver denna tillsyn utför Räddningstjänsten tillsyn utifrån Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. En särskild paragraf (2 kap. 4§) i denna lag ställer mer långtgående krav på företag som bedömts bedriva verksamhet där en olycka skulle kunna orsaka allvarliga skador på människor eller miljön. Samtliga företag som omfattas av den så kallade Sevesolagen omfattas också av denna paragraf och benämns som farliga verksamheter. Med stöd av denna lag för Räddningstjänsten Östra Götaland en dialog med verksamhetsutövaren om vilken beredskap verksamheten bör hålla inför en eventuell olycka.

Övningar

I Sevesolagstiftningen finns krav på att verksamheter som omfattas av den högre kravnivån och räddningstjänsten ska samöva minst en gång var tredje år. För detta finns en upprättad övningsplan som omfattar samtliga Sevesoverksamheter och innehåller tidpunkter för när och hur verksamheten övades senast samt när nästa övning ska ske. Samövning med har inte skett under de senaste tre åren, men är planerad att ske under 2016.

Ytterligare information

För mer information om;

- Sevesolagstiftningen, se MSB:s webbsida <https://www.msb.se/seveso>
- Tillsynen över verksamheten eller frågor kring myndighetsutövningen, kontakta Länsstyrelsen på 010-223 50 00 eller Räddningstjänsten Östra Götaland på telefonnummer 010-480 40 00.
- Om verksamheten och anläggningen, se kontaktuppgifter för verksamheten ovan.
- Det finns också mer information gällande Räddningstjänstens förebyggande arbete, resurser och förmåga avseende en räddningsinsats på Yara vid förfrågan på telefonnummer 010-480 40 00.